

lands Handel efterhaanden trak mere mod Vest; den tyske Handelsflaade i Østersøen udgjorde 1873 45,4 % af hele Tysklands Handelsflaade, 1914 kun 10 %.

Efter Verdenskrigen blev Polen atter Østersømagt, og da samtidig Østpreussen isoleredes fra Moderlandet, saaledes at Forbindelsen med denne Provins overvejende gik ad Søvejen, var Udviklingen af en polsk Flaade, der kunde true denne Forbindelse, ikke velset af Tyskland. Foruden denne Forbindelse var det magtpaaliggende for Tyskland, at Handelen med de skandinaviske Lande ligeledes kunde foregaa uhindret i Krig og Fred, ikke mindst for den svenske Malms Skyld. Forf. fremhæver, at „Skandinavien ist ein wirtschaftlicher Ergänzungsraum für das Deutsche Reich, der vielleicht eine noch grössere Bedeutung erhält als der Donaauraum“. En Fare for Udviklingen ser Forf. i Sovjetunionen; „an der langen baltisch-finnisch-russischen Grenze besteht die Möglichkeit eines schnellen Zusammenbruchs“. Norden er for svag til at modstaa en saadan Fremtrængen, mod hvilken Tyskland danner den stærkeste Vold.

Siewerts Bog er et særdeles oplysende Skrift om et yderst aktuelt Emne, der som Helhed er behandlet ganske objektivt. De ledsagende Kort er gennemgaaende gode og anskuelige.

N. H. Jacobsen.

Graham Hutton: Donau, Europas Skæbne. 233 S. 21×15 cm. Kbhvn. 1939. H. Hagerup. Pris: 5,75 Kr.

Den engelske Nationaløkonom Graham Huttons Bog, der nu foreligger i dansk Udgave ved Iver Gudme, og forsynet med Forord af Nic. Blædel, kom frem i Februar, altsaa før de voldsomme Forandringer i Europa satte ind. Begivenhedernes mægtige Udvikling har maaske ikke overalt fulgt de Baner, som Hutton anser for at være de sandsynligste, men Bogen har alligevel derfor ikke paa nogen Maade mistet sin Aktualitet. Den Klarlæggelse, som den bringer af de økonomiske og politiske Faktorer, der spiller den afgørende Rolle i de for Europa skæbnesvangre Tider, er af en saa betydelig Værdi, at den altid vil staa som et af de vigtigste Bidrag til Belysningen af den Udvikling, vi oplever i disse Tider.

Med videnskabelig Grundighed og Nøjagtighed oprulles her de mange Problemer, der er medvirkende til at bestemme denne Udvikling. I de tre Dele, Bogen omhandler — nemlig 1) det nye Donau, 2) den økonomiske Faktor og 3) Politik og Magter — analyseres de politiske, økonomiske og trafikale Forhold saaledes, at de klare Linier efterhaanden træder frem, og man øjner Sammenhængen

mellem de mange, tilsyneladende vidt forskelligartede Begivenheder, der som et endeligt Maal gaar ud paa at sikre Tysklands Indflydelse over Sydøsteuropas Korn- og Mineralrigdom.

Skabelsen af Rom-Berlin Aksen var et betydningsfuldt Led i disse Bestræbelser; den skabte en Barriere mellem Vest- og Østeuropa, og gjorde Donauomraadets Jernbanenet afhængigt af Tyskland. Af denne Grund var det ogsaa, at Tyskland i September 1938 satte sig meget kraftigt imod, at Ungarn fik Ruthenien og dermed fælles Grænse med Polen, saaledes at disse to Stater kunde danne en Blok omkring Tysklands Grænser i Øst og Sydøst.

Det første Fremstød mod Sydøst — Østrigs Tilslutning til Riget — gav Tyskland adskillige Gevinster m. H. t. Mineraler og Træ; blandt andet mærkedes dette med Mineralet Magnesit, der anvendes til Fremstilling af Magnium og lette Metaliegeringer og som derfor betyder meget i Flyvemaskinefabrikationen. Østrig, der er Hovedproducenten af dette Mineral, kunde her tilfredsstille hele Tysklands Forbrug. Yderligere kom de værdifulde østrigske Jernmalmlejer Tyskland til gode; disse producerede dog kun et Par Hundrede Tusinde Tons udover, hvad Østrig selv havde Brug for, og kunde saaledes ikke dække Tysklands Behov af udenlandsk Jernmalm, der i 1938 ansloges til 20 Mill. Tons. Ligeledes kunde Østrig levere godt en Trediedel af Tysklands Behov paa Træ, medens det m. H. t. Kornvarer og Tekstilstoffer kun forøgede Tysklands Mangler.

Anneksionen af Østrig berørte Italien paa en følelig Maade. Dette Land var en af Østrigs vigtigste Kunder og plejede f. Eks. at aftage 30—50 % af Østrigs Tømmerekспорт, der imidlertid nu skulde gaa til at hjælpe Tyskland. „Italien er nu økonomisk mere afhængig af Tyskland end nogensinde før“. Ogsaa for Trieste var Anneksionen af Betydning. 1937 kom 33 % af Triestes søværts Handel til Omverdenen fra Østrig, medens 20 % af den til denne By indkomne Handel var bestemt for dette Land. Efter Østrigs Anneksion blev Trieste mere afhængig af Tyskland, og Bremen og Hamburg søgte at faa den mellemeuropæiske Trafik bort fra Trieste ved at notere langt lavere Fragtsatser.

Anneksionen med Østrig og Czekoslovakiet forøgede i høj Grad Tysklands Indflydelse paa Hjælpekilderne i Sydøsteuropa, men gav det samtidig en Række økonomiske Problemer, og for at udnytte de vundne Fordele „maa Riget helt omfordele sin Import- og Eksporthandel“. Men en saadan tysk økonomisk Ekspansion mod Sydøst og den meget kraftige Udnyttelse af disse Omraaders Hjælpekilder kan ikke tolereres af England og andre Stormagter og vil

før eller senere føre til Krig. En saadan Krig forudser Hutton naar som helst. „Den virkelige Fare for Europa — og det er en lige saa frygtelig Ting at sige — er ikke saa meget en øjeblikkelig europæisk Krig, som en Fortsættelse af en saadan Tilstand, som i disse sidste fem Aar er blevet kaldt Fred“. Dog spaar han, at de indre økonomiske Svagheder og Raastofmangelen vil bevirke, at Tyskland og Italien ikke vil kunne staa en Krig paa to Aar igennem.

Den indholdsrige og tankevækkende Bog vil finde en vid Læsekreds — og med Rette. Den kan maaske siges at være noget tung at arbejde sig igennem, men er det gjort, har man ogsaa faaet virkelig Besked om disse yderst aktuelle Problemer.

N. H. Jacobsen.

Thomas Thomsen: Albert Eckhout. Ein niederländischer Maler und sein Gönner Moritz der Brasilianer. 184 S., 22×28 cm. 80 Fig. Einar Munksgaards Forlag, København 1938. Pris: 20 Kr.

Blandt de mange Skatte, som den etnografiske Samling rummer, og som ved Museets Nyordning er blevet placeret paa en Maade, der svarer til deres Værdi, er der en Samling paa 24 Malerier fra det 17. Aarh., som Fyrst Moritz af Nassau, kaldet Moritz Brasilianeren, i Aaret 1654 skænkede Kong Frederik den Tredje, og som nu er ophængt paa Nationalmuseet efter i mange Aar at have tilhørt Det Kongelige Kunstkammer.

En Del af disse Billeder — ialt 7 — er signeret af Kunstneren Albert Eckhout, en hollandsk Maler fra det 17. Aarh., som besøgte Brasilien 1641 sammen med Fyrst Moritz. Om de øvrige Billeder fremdrager Forfatteren til ovennævnte Bog saadanne Oplysninger, at der er al Grund til at formode, at de hidrører fra samme Kunstners Haand. Gentagne Gange er denne i kunstnerisk og kulturhistorisk Henseende værdifulde Samling blevet omtalt i Litteraturen, men først nu er hele den Sum af kulturhistoriske Spørgsmaal, som knytter sig til den, blevet behandlet i Sammenhæng og Overskuelighed.

Bogen om Eckhout var vistnok egentlig først tænkt som en kommenteret Gengivelse af de i Etnografisk Samling beroende Billeder, men under Arbejdet afslørede saa meget nyt Stof, at det blev muligt for Museumsinspektør Thomas Thomsen at give en monografisk Redegørelse for de Begivenheder og Forhold, som førte til, at den nævnte Malerisamling blev skabt og senere kom i dansk Besiddelse.

Skildringen omfatter en Fremstilling af Maleriernes Historie og